

Kènia

Acompanyant el poble a l'exili

Pau Vidal treballa amb el Servei Jesuïta als Refugiats a Kakuma

Carme Munté

El camp de refugiats de Kakuma, al nord-oest de Kènia, no és Terra Santa. Evidentment. Tampoc no s'hi troben les tropes de l'imperi romà, tot i que, de potències colonitzadores, no en falten tampoc avui dia. Però al camp de refugiats de Kakuma també s'hi veu Jesús carregant la creu. El podem imaginar en aquell jove de 18 anys que no coneix cap altra llar que la d'un camp de refugiats i que fa temps que ha perdut l'esperança. També en aquella dona que ha hagut de fugir de casa a causa del conflicte i que ha patit tota mena d'abusos sexuals. 150.000 persones amuntegades experimenten cada dia la seva passió.

Però malgrat tanta desesperança, sempre s'obre una llum en la foscor. Aquesta és la segona Setmana Santa que el jesuïta català Pau Vidal passarà a Kakuma. També és la seva segona Setmana Santa com a sacerdot. El Déu de la vida s'obre pas i es fa present quan la vida es torna més vulnerable. Pau Vidal ho experimenta cada dia.

Viure a l'exili

Ara que es troba dues setmanes a Barcelona, visitant la família i la comunitat de jesuïtes, puc conèixer personalment el Pau Vidal. El veig caminar descalç per la cùria provincial dels jesuïtes, al carrer Roger de Llúria de Barcelona, i no puc sinó imaginar-me'l recorrent descalç l'aridesa dels 14 quilòmetres de terreny del camp de refugiats de Kakuma. Me l'imagino amb una vestimenta d'allò més simple. Les tempestes de pols i la calor intensa no permeten gaires artificis. La pobresa de les persones amb qui comparteix el seu esdevenidor, tampoc.

Fa un any i mig que treballa a Kakuma amb el Servei Jesuïta als Refugiats. Com a capellà, aquest és el seu primer destí: el de poder acompanyar el poble a l'exili. «Com en el temps en què el poble d'Israel va haver de marxar a

Babilònia, a l'exili hi ha molt de plor i lamentació, però també és un temps de trobar que Déu és present, fins i tot, en aquest indret d'exili.»

Una de les experiències més difícils per a Pau Vidal és quan ha hagut de presidir algun funeral. «Recordo una família de Burundi, se li va morir una nena d'onze mesos. Van portar el cos als afores, en una zona delimitada com a cementiri, van colgar la petita caixeta de fusta... T'adones del dolor tan pregon d'aquella família. Allò no és casa seva, no és la seva terra, i la seva filla s'haurà de quedar allà. És en aquests

moments difícils quan la nit fosca es percep amb molta força.»

El temps s'atura

L'any 2005 Pau Vidal va viure a Libèria la seva primera experiència treballant amb els desplaçats. En aquella ocasió va col·laborar amb el Servei Jesuïta als Refugiats en el retorn a casa. «Així com Libèria va ser un moment molt esperançador, de molta llum, Kakuma és un camp amb 22 anys d'història i hi ha gent que hi porta massa anys. En anglès en diuen *warehousing*, és a dir, emmagatzematge. No poden tornar als seus països, ni integrar-se a Kènia, viuen en una situació de desil·lusió, desesperança. És gent prostrada que ha de dependre de l'ajuda humanitària de les Nacions Unides. Això és el que més desgasta interiorment i espiritualment, hi ha pocs agafadors que ajudin a tirar endavant. És un lloc molt àrid, no hi ha prou aigua per fer agricultura. Tampoc no poden tenir animals, ni es poden moure amb llibertat. Necessiten un document del govern de Kènia i de les Nacions Unides si volen viatjar fora del camp de refugiats.»

La celebració de la fe

Al camp de refugiats de Kakuma hi malviuen 150.000 persones. Però potser una de les dades més esfereïdores és que el 50% són menors de 18 anys i que Nacions Unides calcula que l'estada mitjana al camp és de 17 anys. En aquesta mena de poblat gairebé

enmig del no-res hi trobes persones de 12 nacionalitats, tot i que el grup més important són de Somàlia i del Sudan del Sud. Quan Pau Vidal hi va arribar fa un any i mig, hi havia 90.000 refugiats. Ara en són 150.000. Del desembre passat, han arribat al camp prop de 30.000 refugiats a causa de la crisi del Sudan del Sud. Els recursos, però, són els mateixos.

La parròquia catòlica del camp està encarregada als salesians, amb la col·laboració dels jesuïtes. S'ocupen de 3 de les 6 capelles que hi ha al camp. Es fa atenció sacramental, i l'any passat es va començar un cicle de teologia popular. També es fan activitats per als estudiants catòlics. Les celebracions litúrgiques són riques, viscudes amb profunditat, amb cant, música, i en una mena de torre de babel on es parlen moltes llengües diferents.

Pel que fa al Servei Jesuïta als Refugiats, les àrees d'intervenció són l'educació i l'atenció social. Així, en el primer àmbit, s'ofereixen beques per a nens amb necessitats especials perquè puguin estudiar en un centre especial de Kènia. També hi ha una oferta educació d'universitària en connexió amb una Universitat jesuïta dels Estats Units per tal de poder cursar una diplomatura *on line*. En l'àrea dels serveis socials, s'ofereix atenció psicològica, massatge i reflexologia, quatre centres de dia per a infants amb disminucions i dues cases que acullen dones que són víctimes de violència de gènere.

«Els moments de llum són fàcils de portar, però, en canvi, acompanyar en les nits fosques, com les defineix sant Joan de la Creu, és difícil. Cal tenir fortalesa interior però alhora reconèixer les pròpies vulnerabilitats. Amb tot, és bonic de veure que no estàs sol, sinó que plegats descobrim les petites llums d'esperança, aquells petits moments d'eternitat en què se'n revela que la vida s'obre pas enmig de la mort i les dificultats. Aquesta no és mai una descoberta individual, sinó comunitària. Per al refugiats, hi ha un gran contrast entre sentir-se només un número de la cartilla de racionament i sentir-se membre d'una comunitat que viu i celebra la fe, i que no es limita només a sobreviure. Nacions Unides s'assegura que els refugiats tinguin menjar, sostre, aigua, atenció sanitària, però amb això no n'hi ha prou per viure humanament, per viure amb sentit.»

Setmana Santa a Kakuma

Comença la Setmana Santa a Kakuma. En un camp de refugiats on hi ha «emmagatzemades» tantes persones violades en els seus drets més fonamentals, el símbol de la llum que venç la foscor ha de tenir per força una significació molt especial.

Potser Pau Vidal farà com l'any passat, i el Dilluns de Pasqua convidarà els joves a fer una sortida. Als afores, enmig de l'aridesa, s'alça un petit turonet. Potser com l'any passat s'aplegaran 300 joves per celebrar l'eucaristia, com la imatge de Jesús en la Transfiguració, o Moisès dalt de la muntanya, o Elies al mont Horeb.

No, certament que Kakuma no és Terra Santa, però, dins del seu cor, els cristians sempre es troben com a la terra de Jesús.

LLOP'S TEATRE
presenta

Teatre Fortuny

Dissabte dia 12 i diumenge 13 d'abril
A les 18.30 h

VENDA DE LOCALITATS

Taquilla Teatre Fortuny: de dilluns a divendres, matins d'11 h a 13 h, tardes de 18 a 20 h.

Dies d'actuació: taquilla teatre una hora abans de començar l'espectacle.

Per telèfon: servei permanent les 24 hores, tel. 902 150 025.

Per internet: www.ticketmaster.es

Preu entrada: 19 euros.

Pack entrada+dinar: 25 euros.

Pack entrada+dinar+Centre Gaudi: 27 euros.

Per a col·lectius amb més de 15 persones, 20% de descompte a l'entrada